

Abonamentul:

Pentru monarhie.
Pe an 12 cor., 1/2 an
6 cor. 1/4 an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., 1/2
an 9 frc., 1/4 an
4 frc. 50 cm.

Fóea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oră 12 fl., a treia
oră 10 fl.

Tot ce privește fóia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XIII.

Blaș 28 Martie 1903.

Numérul 12.

Țarăși demonstrații.

(=) Începem de astă dată cu o demonstrație demnă, a cărei decurgere este vrednică de ținta, la care tindem. Mai zilele trecute s'au plinit doi ani, de când tinerimea creștină a aședat cu puterea crucea în toate salele Universității din Budapesta. Tinerimea s'a prezentat de astă dată în fața Rectorului, predând un Memorand, în care cer de la consiliul universitar restituirea crucii în toate drepturile, și prerogativele ei de mai înainte, pe terenul Universității. Rectorul le-a promis, că din parte-i va presenta memorandumul și îl va sprijini întru cât îl va afla de just.

Sara a fost în localitățile Mensei Academice o cină festivă de peste câteva sute de tacâmuri, la cari au luat parte și câțiva deputați, nelipsind nici vorbirile însuflețite pentru continuarea luptei în favorul isbândii crucii. Acesta este singura mișcare mai serioasă, ce o putem înregistra la activele tinerimei universitare magiare.

Cele alalte mișcări sînt datorite elementelor șoviniste universitare, cari au ajuns adevărate instrumente în mâna partidului kossuthist.

Cunoscem două din aceste eroice isprăvuri, rămâne să ne ocupăm puțin și de cea mai nouă, căci acesta ne poate interesa și pe noi mai de aproape.

Cu sfîrșitul săptămânei trecute, universitarii voind să serbeze aniversarea morții lui Kossuth, au început prin nisce sgomotóse demonstrații la adresa profesorilor, cari în ziua aceea țineaú prelegere. Au arborat apoi cu propria lor auctoritate stégul negru pe universitate, eșind în grupuri compacte pe stradă, și cerénd în strigări sgomotóse ici-colo arborarea flamurei de doliu.

Ast fel se serbeză amintirea morților?

Poliția i-a provocat în diferite rinduri să se împrăstie apoi a dat năvală între rindurile lor, rănind pe mai mulți cu lovituri de sabie și împrăștiându-i. În interiorul universității demonstrația a luat proporții mari. Studenții aruncăú cu pietrii și bucăți de cărbune rănind grav mai mulți polițiști.

Ce e mai internsant în totă afacerea, e că studenții sînt ei acum de cătră pădure, cerénd satisfacție de la frunză și de la iarabă. Ast fel s'au prezentat înaintea prim-ministrului Széll, provocând în urmă o vehementă discuție în dietă, în care kossuthishii par a fi trecut orî ce limită constituțională.

Studenții, din partea lor au declarat, că nu vor cerceta prelegerile până nu li se va da satisfacție deplină.

De fapt, salele universității sînt gole.

Sînt două lucruri aici, cari ne privesc pe noi.

Unul, e că pertractările regulate ale dietei stagnează; kossuthishii împedecă dezvoltarea lor cu discuții și interpelări, cari ieú proporția unei adevărate obstrucții.

Altul e, că tinerimea nu mai cercetază prelegerile. Asta nu ne-ar durea așa de mult, dacă nu am fi informați, că Rectoratul a provocat pe ascultători să se reîntorcă până Joi la prelegeri, căci la din contră, le va închide și toți ascultătorii își vor pierde semestrul al doilea. Din provocarea acesta putem conchide, că numărul demonstranților descreerați ar fi foarte mare, alt fel absentă lor de la universitate nu ș'ar observa.

Care poate fi urmarea destul de tragică și pentru unii tineri de ai noștri, absolut nevinovați în totă durerea asta tragicomică?

Aceea, că își vor pierde eventual semestrul întreg, periclitându-li-se prin asta și stipendiile.

Și toate aceste de dragul partidului kossuthist, care operează cu ocaziuni de craval prin tinerimea universitară.

Temă ne este, că tinerimea instigată nu va ceda apelului, provocând ast fel lovitura și pe sama colegilor lor absolut neamestecați în chestie.

De cât, că aceștia din urmă, cari încă vor fi în număr destul de frumúșel — căci nu credem să se fi inhămat la carul kossuthistilor întrégă tinerime — ar face bine, dacă ar apela la Rector, nesuferind ca pentre năzbutiile unor fanatici să sufere tinerimea întrégă.

Catolicismul în Anglia. — După restaurarea ierarhiei în Anglia, mulți nutriaú speranța, că Anglia va deveni întrégă catolică. Foile din străinătate se ocupaú mult cu progresul catolicismului în Anglia. În timpul mai nou înse știrile aceste înbucurătoare au devenit tot mai rari. Cerenlariul Episcopului din Liverpool dá la ivéla numărul și înmulțirea catolicilor în cei din urmă 10 ani ai păstoririi sale. Din acesta statistică vedem că înmulțirea catolicilor din diecesa Liverpool niel pe departe n'a ajuns cifra dorită. Cei din urmă zece ani arată un plus de abia 8000 suflete, dintre acestia majoritatea o formeză irlandezii imigrați, pe când emigrările scoților sînt cu mult mai neînsemnate. Episcopul atribue stagnarea acesta căsătoriiilor mixte și indiferentismului religios,

Fondul deficienților preoți și cel viduo-orfanal. — Vener. Consistor Archiepiscopesc a publicat nu de mult rațiunile acestor fonduri, de cari atât de adese s'a făcut pomnire și în colónele foil noastre. Dăm și noi câteva notițe mai remarcabile. În decursul an. 1902 au intrat la fondul deficienților ca taxe de la preoți suma de 7773 — iar de la biserici 1664-12 cor. din promovări și denumiri, de abia s'au încasat 238 cor. de la Mitropolitul. canonicii, preoții din gremiú au intrat 488 cor. venite estraordinare 706-76 cor. S'au împărțit la 19 deficienți 3554-39 cor. și s'au dat fondului viduo-orfanal 2/3 din taxele anului trecut 6287 cor. Din sumele destinate pentru deficienți pe 1902. s'au cruțat 3517-26 cor.

Onoratul **PARACLIS** al Preasfintei Născătoarei de Dumnezeú și pururea Feciórei Maria și **CANÓNELE** cătră Domnul nostru Isus Christos și Îngerul păzitoriu.

La sfârșitul anului averea acestui fond a ajuns cifra de 78608.71 cor. la care e de a se mai adăuga cor. 9306.80 taxe nesolvite de preoți și biserici. În fața acestor mari restanțe trebuie să dăm dreptate „Bărsanului,” care spunea, că până când preoții noștri plătesc așa de reu, e vreme perdută a ne ocupa cu alte planuri. În unele districte protopopesei restanțele aceste cresc an de an, cât și se pare, că conducătorii tractelor, nici nu se gândesc a îndemna preoțimea la solvirea regulată a taxelor, ci lasă, ca acele să se subtragă din subsidiul erarial, pe când dacă ar încurge acele sume regulat an de an, fondul ar crește tare și cel de lăutău cari ar simți-o, acesta ar fi preoții deficienți cari acum primesc anual numai 300 cor. iar viceprotopopii 450 cor.

La fondul văduvelor și orfanilor de preoți însemnăm: taxele de cununie de la clericii, cari nu leaș fete de preoți și cari taxe în 1902 au fost de 1020 cor. apoi venitele parohiilor vacante, cari au adus 376.69 cor. două poziții foarte potrivite și drepte. Între cheltuieli însemnăm suma destul de frumoasă de cor. 14409.90 împărțită ca ajutor văduvelor și orfanilor de preoți. După cum seim în anul acesta ajutorul a crescut la 17 mii și dacă nu crește mai tare vina o poartă numai frații preoți, cari nu-și fac datorința. Fondul acesta are la sfârșitul anului o avere de 370 mii cor.

Nu putem în destul recomanda celor chemați, un mai viu interes față de aceste fonduri, cari au menirea în prima linie să spriginescă bătrânețele celor încărcați în cariera preoțescă și se ajute văduvele și orfanii rămași fără sprijin.

Correspondințe.

SCRISORE DIN VIENA

— de la corespondentul nostru. —

Viena, Martie 1903.

Iubileul Papei. Din 3 Martie s'au pornit sărbările iubilare și șiragul lor nu mai are sfârșit.

În biserica sfântului Ștefan s'a ținut oficiul solemn, la care au luat parte reprezentanții tuturor corporațiilor catolice. Asemenea și la sărbările festive mai însemnate din 9 și 19 a. c. au fost de față prinți și princese din familia domnitoare, ministri și în rind cu ei clasa aristocrată.

E de nespus entuziasmul ce l'a manifestat catolicii Vieni față de Leo XIII., care, pe cum a zis Lueger, e minunea cea mai mare a veacului său. Această însuflețire s'a îndoit, când poporul a vădut în mijlocul său dignitarii laici din Austria, cari nu se sfiesc a spune în fața lumii, că sînt catolici.

„Hin zu Rom“ au răsunit din mii de pepturi, ca răspuns parolei „Loz von Rom,” care azi nu e de cât un strigăt neputincios, plin de ură față de tot ce-l creștin adevărat. Azi e demascat și înaintea poporului tot planul Wolfilor (lupilor); scie, că nu voiesc de cât să le răpescă tot ce au mai scump: biserica, credința.

Nu pot să nu amintesc o scenă din sărbarea primă, care a făcut o deosebită impresiune asupra mea.

Prin o reprezentație bine potrivită s'a arătat stima și alipirea, ce o nutrește lumea întregă față de Papa Leo XIII. O colônă lungă, constând din câte o păreche din fie care neam catolic a celor 5 părți a

lumii, a venit în fața unui bust a Papei și l'a adus omajul cuvenit. Părechi din toate țările catolice a Europei, în presentarea lor modernă, împreună cu chinezii, indianii și africaii, în colorea lor faraonică și în portul lor pestriț, au venit la „muntele sfânt” în nou Ierusalim, numai Români nu am vădut. Singur fiul Romei na-s de față, când sărbază maica lor.

Ei sînt esilați de veacuri. — lăsați pradă slavilor și grecilor și azi pare că, s'a timpit în ei dragostea fiescă.

Pare că nouă ne-au sunat cuvintele profetului: că vor veni neamuri din Apus și din Răsărit și se vor închina în Sion, iar fiii Sionului vor fi scoși la întunerecul cel din afară.

Multe are pe revas îngâmfatul Bizanț, dar această le întrece pe toate, că au smuls pe acești fi nevinovați de la sinul maicii lor și l'a ținut sub jugul tiran atâtea veacuri, încât azi, după ce l'a apus puterea, și s'au deșteptat fiii învîtregii, de abia era să mai cunoască lumea întrușii strănepoții lui Traian.

Mal anii trecuți, când capelanul nostru militar de aci, a fost primit în audiență la Papa, în societatea mai multor străini, toți l'au întrebat curiosi, că de ce a arătat Sfînția Sa o simpatie deosebită față de dînsul și pentru ce l'a dat binecuvîntare specială.

Pentru ce? Da, cu tot dreptul. O dragoste specială și o binecuvîntare specială li-se cuvine fiilor legați cu trup și suflet de cetatea eternă.

În latură dar neamuri, venite din toate colțurile lumii! Nouă ni să cuvine locul prim în Sion! Atâtea veacuri în sclavie nu ne-au stîns inbirea față de lăganul nostru. — Primesce dar Preabunule Pă-

FEUILLETON.

TÂNDĂLOS.

Schiță după natură de Ernst Eckstein.

(Continuare și fine.)

Acum cu ajutorul lui Dumnezeu d'or s'ar putea apnea de lucru Dl Tândălos! Așa zice cetitorul ușuratic. Mintea sa necoptă uită, că la o operațiune cu succes a condeiului e indispensabil de lipsă o tîntă (negră) neeseptionabilă și curată! Înainte de a se convinge Dl Tândălos, că ore toate sînt în ordine în respectul acesta, munca adevărată nu p'ote să-și lefe începutul. Că d'or n'a mai pățit'o bietul Dn Tândălos de câteva ori, de nepotul r'entăcios a Dnui consilier l'a străcurat în calimar: n'ăsip, sau tăbac de cel mai ordinar? Precauțiune dar nicăiri nu e mai la loc, de cât față cu acest-calimar mult maltratat. Să se ruineze cumva virful—model „a pomposului condei sur” chiar la întâia întinsătură?

Tândălos ie cotorul său de mestecat și de probat și-l cufunda în negra afundime. Cotorul e neted, nici urmă de n'ăsip, cu atât mai puțin de tăbac Tândălos lasă să se scurgă încet picurii negri de pe cotor. Negră-l împede, p'ote că ceva cam prea grosă.

Apucă una dintre penele nou tăiate, o înmăie în gură, o umple și serie două rinduri.

„Hm! Puțină apă n'ar strica!” murmură el și se scolă, la sticla cu apă și t'ornă cu precauțiune. Apoi iar mestecă cu cotorul și face a două probă pe hârtie.

„De tot prea alburie!” zice clătînd din cap.

„Ce fel?” întrebă unchiul.

„O, scusați Dle consilier de justiție, negră e prea alburie. Nu cumva ați avea bunătate, să-mi dați cheia de la dulapul unde e sticla cu negră?”

„Nu sciu, ce vină îi poți băga la negră aceea. Cheia altmintea e pe teaca de cărți în dr'epă.”

Tândălos se duce la tecă și pipăe.

După două minute:

„Dle consilier de justiție, cheia nu-i aici!”

„La dr'epă pe poliță, deschideți ochii!”

Iar mai trece c'atva timp.

„Aici se află o cheie, Dle consilier de justiție, dar pe cum mi s'ar părea, asta n'ar fi ceca de la dulapul din unghiū, unde se află sticla cu negră!”

„Măgariule!”

„Cum v'a plăcut a zice, Dle consilier de justiție?”

„Mii și milioane de dracl, lasă-mă în pace cu vecinicul: „Dle consilier de justiție” și veți-ți de lucru!”

„De cumva socotescl, că asta ar fi cheia. . .”

„Firese că-l aia!”

„Mi se părea numai, că și când fl'orea l-ar fi mai mare. P'ote dar asta să fie. Dle consilier de justiție.”

Merge la dulapul din unghiū, deschide, scote cu multă precauțiune sticla cu negră și umple din ea calimarul până în virf.

Apoi pune sticla iar la loc, închide și pune cheia pe polița de cărți.

De nou mestecă cu cotorul de probă, de nou i-și face p'ena examenul pe hârtia liniată. De astă dată judecata domnului scribent sună pe: suficient.

Încă odată mai tocmește mapa de scris, pipăe toate obiectele de dinaintea sa de trei-patru ori cu palma apoi vesel și voios înmăie condeiul în masa întunecată.

Dar Tândălos nu s'a mai gândit, că a umplut vasul până în buze. Condeiul a căpat până la înălțime de doi cm. pl'ange și varsă pe hârtia lucie o lacrimă mare negră, în formă de un frumos porculén.

Tândălos nu e omul, să-și lasă din sărite pentru o atare nimica. Cu linisce filosofică prinde vasul cu n'ăsip, t'ornă peste tablă o grămăduță mărișoră și așa ridică întregul porculén, răm'ân'nd pe hârtie numai o pată surie-negră. Dr'epă sa prinde apoi cuțitasul desmemorat, destace tăiușul de ras și începe în „Adagio” lin a freca. Pe încetul musculatura lui Tândălos devine mai vioie. Adagio se preface într'un „Allegro” forte sigur în tact, din care putem distinge limpede melodia:

„Ah! . . . vino, vino lângă mine puiculiță dragă. . .”

Unchiul devine atent. Esamin'nd își ridică ochii săi suri, inteligenți. Un minut se uită la musicantul, artist în radere. Un zimbet sb'oră peste fața sa altmintea serioasă.

„Tândălos,” zice el cu bl'ândetă părint'escă, cum poți fi așa de copilăreț?

Scribentul se trezește din visurile sale. „Ce poruncesci, Dle consilier de justiție?”

rieste și de la noi omajul dragostei și alipirei noastre.

Un cadou original Papei. Între darurile prețioase ce i-s-au oferit Papei o deosebită bucurie l-a făcut următorul: Un anumit Grossi-Guarda, conte din Italia, avea deosebită plăcere de a colecta cărți vechi. Tocmai în anul jubilar a dat de nisece exemplare din Virgil și Cicero tipărite în anul 1800 dar cu litere tocite de tot. Răsfoindu-le a dat de mai multe însemnări pe margini (traducere?) și numele studentului Gioacchino Pecci.

Contele a compactat frumos cărțile și le-a prezentat în persoană Papei.

Teorie și praxă. Nu de mult a primit Papa omajul elevilor unui institut condus de surorile de caritate.

Ascultând Sfântul Părinte rînd pe rînd numele și purtarea elevilor de odată tresare, auzind numele de Cocco—Ortu, vestitul arșitor a legii pentru disolvarea căsătoriei. S'a linișcit înse când a auzit, că copilele au purtarea cea mai bună și că sînt dintre cele mai evlavioase. Atunci le-a zis Papa „Să ne rugăm și pentru părintele vostru.“

Președintele social-democraților din Franța Jaurès, persecutorul ordurilor călugăresci, a mulțumit cu o deosebită căldură unor călugărițe, cari cu atîta jertfă au priveghiat la patul mamei sale bolnave.

Să spune, că și Emil Zola, ar fi oprit ficel sale citirea romanelor scrise de dinsul.

Inima de părinte și fiu tot spune adevărul.

„Vienezul.“

PREDICA IN BISERICA.

Giurtelec 13 Martie n.

Cu inima plină de bucurie și entuziasm am cetit apelul unui preot brav selagian sub titlul „Predica în biserică“ apărut în prețuita foie „Unirea“ Nr. 5 din 1903. apel îndreptat către Venerata Superioritate bisericească, ca se binevoiescă a înființa o foie bisericească exclusiv pentru predici, cum a fost „Predicatorul“ lui Negrutiă din Gherla; — „Amvonul“ etc.

Și cetind replica sub titlul „Ad Rem“ în nrul 8 din 1903. m'am supărat și m'am pus la cugete: că ore noi, preoții din două diocese, cari sîntem la număr 1212 ore se nu fim în stare a susține o foie pentru predici? Ore să nu fim în stare a sacrifica din venitul nostru baremi 2—3 cor. anuatiim spre acest scop salutariu și sfînt?

Eū cred, că da, voiesce numai, și vei pute.

Acuma calculând de la 1212 preoți câte 3 cor. anuatiim iésă suma de 3636 cor. un onorariu anual destul de frumuseț pentru tipar și comisiunea criticătoare a predicelor!

Trebuie rugați cu reverință fiéscă Excellentissimi capii ai dieceselor noastre, ca se binevoiescă părințesce, a eda o ordinațiune prea grațioasă, ca din subsidiul ori pôte congrua unul fiésce cărul preot, să se subtrag anuatiim 3 cor. pentru foia de predică. (Subtrageri din subsidiu pentru ast fel de scopuri interzis. Red. U.)

Ce se ține de material, adecă de predice, am firma speranță, ca acele se vor susține cu diligență de către generațiunea mai tineră a preoțimii.

Eū nu ca se mēland, ci ca se îndemne iubitul mei frați preoți mai tineri. — am susținut și edat la lumină de la 1872 încōce, începēd în foile bisericești: „Si-onul Românesc“, „Predicatoriul“ și „Preotul Român“ o sumă de predice, cari luate separat și retipărite, ar forma 3 tomuri de predici, dintre cari două concursuali, adă fost premiate câte, cu 50 franci în aur.

Cu cât mai vērtoș generațiunea mai nouă, mai tineră, de acum, se va grăbi mai cu diligență a susține predici cu mult mai frumoșe, ca să ne întrēcă pe noi cei bētrāni, ceea ce li-a ajutat bunul Dumnezeu, spre bucuria noastră, binele Bisericii și fericirea scumpului nostru neam românesc!

Așa dară, după a mea părere, înființarea unei foi pentru predici în Arhidieceșă și Diecesa Gherlei, nu e ceva imposibil și bine a făcut pseudonimul „Meseșan“ că a atins această cōrdă.

Inse față de unele aserțiuni ale Domniei sale din corespondență, săū apelul susnumit, sub titlul „Predica în biserică“, am unele observațiuni.

Așa prea esagerată a fost aserțiunea, că în Tirol, în o singură biserică, într'un an, se spun mai multe predice: de cāt întru același an, în întreg Ardealul.

Să luăm de o cam dată, nu Ardealul, fără Selagiul nostru mic, și să esaminăm, că ore nu rivalizēză cu Tirolul?

Ore vicariul nostru, nu predică la popor?

Ore însuși corespondentul, ca preot brav pe care-l cunōșcem, nu predică ore la popor?

Acuma, singur acesti doi preoți, întrec predicele unei biserici din Tirol anuatiim, de ore ce serbătorile noastre sînt mai multe la număr, de cāt serbătorile Romano-catolicilor!

„Doresc să lași jucăriile!“

„Dar, mē rog de iertare, eū nu mē joc, eū rad. Negrēla asta așa petēză de tare.“

Unchiul se întōrce spre actele sale clătīnānd din cap.

„Nu mai merge trēba cu omul āsta,“ murmură bētrānul pentru sine „ori cāt de rēū imi pare de bietul bāiat; trebue să-l daū drumul!“

Monologul acesta nu sestrecurā acum prima orā peste buzele bētrānului. De zece ori invinse bunāitatea îndelungatā a inimii sale.

Tāndālos între aceste gatā cu rasul, dar ii succese norocos a gāuri și hārtia. El inse pentru un ast fel de desastru nu-și pierde echilibrul.

Fireșce, că acum o față și jumētate trebue să o copieze din nou. Dar ce are a face asta? Tāndālos primesce la lunā plata sa de 40 fl. tot așa de punctuos, dacā ar copia o sutā de cōle, ca și cānd prestēzā de acelea numai douăsprē-zece; are deci dar timp!

În momentul acesta resunā musica pe stradā. Tāndālos, pe cum am vēdūt mai sus, e musical. Lin își alintā capul după cuvintele marșului șgomotos. E regimentul al șeptespre-zecelea de vinători, care iésă la garā întru întīmpinarea unei personalități înalte săū preainalte, cred, că așa ceva formā de prinț. Tāndālos nu se mai pōte stāpāni — trebue să mērgā la ferēstrā. Frumoși bāieți vinători! Cum scīnțiețzā armele lor lucii în lumina sōrelui! „Așa trāim, așa trāim, așa trāim noi tōte zilele. . .“

Regimentul trecu. Musica rēsună numai din depārtare, ca un echo apunētor. Tāndālos se întōrce iar la manuscrisul sēū.

Dōmne mulțămescu-ți! Prima trāsăturā de pēnā! Tāndālos încă simte evident însemnāitatea acestui moment, cāci în curēnd se remunerēzā cu un pocal de apă prōșpetā, și o prisā sdravēnā.

Mai încolo! Mai încolo! Condeiu desēmņā încet literile lungārețe. Dōue rīnduri sīnt depuse pe hārtie în mod legibil.

Atunci bate cineva la ușā. E un client, un țaran din apropiere. . .

Tāndālos sare, spre a oterī ōșpelui un scaun.

„Stāi la loc și-ți veđi de lucrul!“ zice bētrānul, rēspondēnd la salutarea țaranului. „Ce ne aduci?“

Clientul își desfășurā afacerea sa. Tāndālos ascultā cu atențiune încordatā, rumegānd la marginile condeiuului pompos.

„Pentru ce nu scrii?“
Mē gāndēm numai, că ore „competent“ serie-se cu doi t ori numai cu unul, că din concept nu se prea cunōșce.“

„Cu un t! și acum nu mē mai conțurba! Tāndālos ești de nesuferit!“

Scribentul se plēcā spre mapā și scrie cam o față. Apoi de odatā pune pēna pe călimar și se frēcā vehement la genunchiul sting. Masa se clătīnā, o cerusā și un lineal cad pe padiment.

„Ce te-a apucat acum iarā?“ întrebā consilierul.

„O, mē rog frumos,“ bālbāe scribentul. . . „o afacere privatā. . . piciorul stāng imi amortīse puțintel.“

După cāteva minute amortitul se pare, că iarā să trezise. Tāndālos serie mai departe. Unchiul pertractēzā cu țaranul despre casul de drept încă nedeslucit și tocmai îi esplică, că trebue se mai producā ceste și cele dovedī, cānd Tāndālos iarā sare în sus și cu conceptul în stānga și cu degetul arātătoriu de la drepta apāsāt pe un pasagiū latin, se îndrēptā la bētrānul, întrebāndu-l clipind din ochi:

„Mē rog frumos, Dle consilier de justiție, cum are să sune aici. . .? Index. . . a . . . a . . .?“

„A quo“ întregesce unchiul. „De o sutā de ori ai mai scris deja cuvīntul acela! . . .“

Bate jumētate la douăpre-zece. Țaranul își la adio. Tāndālos bea al doilea pocal de apă și isprāvesce norocese a treia față. Apoi își dā la o parte pērul de pe frunte, tușesce și începe ast fel:

„Nu-mi lua-ți în nume de rēū. Dle consilier de justiție, inse dacā astāzi excepționalmīnte acum odatā, pentru casul special a-ți fi așa de bun, să-mi concedēți a termina ceva mai de timpuriū, cāci așa avea adecă astāzi odatā, chiar excepțional, o vizitā, nimerind de a sarā din întīmplare nepotul meū de sorā aici, și stā numai pānā māne, pentru țirgul de porci, și altmīntea pira asta de aici așa pūte-o scrie gatā pe azi după amiazā, dacā ați fi atāt de bun, să-mi concedēți.“

„Fie dar! veđi și te depārtēzā!“

Tāndālos își desfăce māneșcările, pachețzā lucrurile sale în puțuc, acatā vesmīntul de cancelarie de cuiū și se aruncā în gherocul și paltonul sēū.

Ma! sînt și alți preoți predicatori în Selagiū, aci nici amintindu-mă pe mine, care nu las nici Duminecă nici serbătore fără de predică! . . .

Acum se trecem la preoții ardeleni.

Eă am edat afară de cele trei tomuri de predică amintite mai sus, în cari două tomuri de predică aprobate de Prea veneratul Consistoriū Gherlan pentru Duminecile de peste an, și cea mai mare parte de prenumerații, o am avut din preoții din Ardeal.

Și după câți va ani, de la edarea predicilor mele; am căpătat de la tipograful Todoran din Gherla, mai multe recerări, ca să-i trimit predică că clerul le cercă.

E esagerat a susține și aceea, că pentru popor nu trebuie să te pregătești și nu e nevoie ați serie predică — pentru că adese e cu mult mai ușor a vorbi inteliginții, care te pricepe, de cât poporul, după a cărui fire și pricepere trebuie să te acomodezi.

Vasiliū Criste,
preot român.

DIN SELAGIŪ.

— Martie n. 1903.

Dintre multele idei bune și salutare deja discutate, ași atinge și eu una mai importantă, care dacă s'ar realiza, ar promova în măsură însemnată și alte dorințe de interes comun, cari durere, sînt puse ad acta în arhivul general al „uitării“ sub rubrica specială: „pia desideria.“ Mulți știu să discute vre-o idee salutară, dar o lasă cu regretul, că nu o pot implini. Știu că sînt mulți, cari ar dori, ca foia noastră: „Unirea“ să devină cotidiană: așa dară ce e cauza ca o dorință

„Dacă mai aveți cumva alte cele de poruncit, Dle consilier de justiție.“ zice el cu pîlăria în stînga și cu bastonul în drépta.

„Nimic, nimic, nimic! Lasă-mă acum în pace, sîm ocupat.“

„Atunci poftesc cel mai bun apetit, și mulțumesc frumos, Dle consilier de justiție, la revedere!“

Și dispăre cu o încoavăiere devotă. După două minute apare din nou.

„Să mă pardonăți, uitasem cheia în zar. Știu dór, Dle consilier de justiție — e pentru onorabilul Domn nepot. Nu-mi luați în nume de rău, și așa mă recomand.“

„Limbut idiot, dnta la dracu!“ mormăe bōtrănul în tonul supărării extreme. Tândălos înse se duce la „Vulturul,“ unde-l așteptă nepotul său de soră la — bere.

De atunci am mai vădnt la lucru pe mulți Tândăloși și tot de una trebuia să-mi reamintesc pe copistul unchiului meu.

Și apoi am cetit tot felul de articli fulminați despre chestiunea socială, despre scăderile aperte și ascunse ale ordinii moderne publice, despre asuprirea subalternilor din partea superiorilor, despre regularea respective îmbunătățirea lefel oficialilor etc.

Unchiul meu era om liberal, cu tendințe progresive, dar când i-se prezentă într'o zi Tândălos, cerënd urcarea salariului, îl dete pe ușă afară. Fost'a acésta acțiune în contradicere cu spiritul secolului nostru? Omenii de specialitate vor răspunde!

Nicu.

asa urgentă nu se implinesce? Dacă s'ar abona, toți preoții din provincia noastră. „Unirea“ ar putea deveni de nu chiar cotidiană, dar să apară mai des și fără urcarea prețului. Apoi ore s'ar afla și preoții, cari în schimbul alor 12 corone, nu ar voi să aibă un ziar, care i-ar presta o hrană sufletescă, fără care așa zicënd nu pōte fi? Dato sed non concessio, că s'ar afla și atari casuri. — aceste — după părerea mea, — s'ar putea delătura fōrte ușor — prin 4 mici dispușețiuni emanate de la 4 mari auctorități.

Apărënd „Unirea“ mai des, am avea teren a suleva și a discuta mai multe chestiuni importante, referitoare la disciplina și dispoșițiunile bisericesci, chestiuni din sfera teologiei morale și pastorale, cari nu sînt dogmatice și prin urmare modalitatea implinirii lor pōte fi obiect de discuție. Să ating harem una mai importantă: „tipicul.“ Din câte puncte de vedere s'ar putea lua acest obiect la discușune?

Câte divergențe nu mai sînt în nsul tipicului.

Régulele multifaril, din cărțile rituale unil le acomodeză într'un chip, alții în altul, și în acest chaos de îndrumări și admonițiuni, cât de de dorit ar fi o regulă generală, care să indice calea cea adevărată. Dintre cele multe să aducem un exemplu. În Nr. 46—1902 al „Unirii“ un confrate preot învinuiesce pe altul, că în cutare Duminecă nu a cetit evangelia corespundătoare: va să zică preotul învinuit a cetit evangeliile în ord cronologic și natural după cum sînt puse acele în carte. — Dl corespondent înse — conform tipicului edat de Tit Bud, în Gherla în anul 1886 — zice că ar fi trebuit să sară cu cetirea evangeliilor și Lunil după înălțarea crucei să începă evangeliile de la Luca. Acum îmi permit cu tōtă modestia a întreba: ore chiar așa e mai consult și mai bine și pentru ce? Cei ce să țin de acésta procedură, de comun evangeliile 14, 15 și 16 după Rusaliū trebuie să le omită; și dacă le omit, ce este cu evangeliile învierii din acele Dumineci, sar și preste acele, și atunci trebuie să aviseze și pe cantor să procedă întoemal — sau zic evangeliile învierii în ordul espus în evangeliar. . .

În cazul omiteii evangelia a 16 după Rusaliū — cu talanții — care arată împărțirea darurilor spirituale și materiale — în tot anul ar trebui lăsată. Pricep, ca cetirea evangeliilor înainte și după nascere, botez și înălțarea crucei, să se facă la timpul espus, dar înainte de aceste cetirea evangeliilor corespundătoare a zilei — încă pōte fi la locul său.

Așa dară, încât greșesece acela, care evangeliile învierii și a liturgiei le cetesce în ordul natural espus în evangeliar, care ord convine și cu cărțile rituale cantoral?

Unil dar cetesc evangeliile în ordul lor natural . . . alții fac salturi — și aceștia gătându-se evangeliile, trebuie să mai repeteze vre-o câteva — până la începerea triodului și așa unele evangeliil vin a să ceti de două ori și altele nici odată. . .

Astăzi — de exemplu — în realitate este Dumineca 16 după Rusaliū — evangelia învierii 5 pentru ce să convină mai bine în acésta zi cetirea evangeliil 18 va să zică se faci abatere de la îndrumările

espuse în evangeliar. Dar care este aci regula generală?

Să punem că regula generală militéză pentru salturi și cei ce țin ordul natural sînt numai excepțiuni, dar acum urméză întrebarea cea mai importantă, la care nu știu cine mi-ar putea răspunde: că ore regula generală sau excepțiunile sînt mai dese?

În Euchologiū sînt două cununii pentru juul și vėduvi, dar pentru mirii mestecați — june cu o vėdnvă — vėduv cu o jună, sau pentru doi concubinari, cari nu sînt vėduvi, care cununie convine?

Șeim, că pėcătoșil publici — concubinari — cari perseveréză în penitență, nu să pot admite la mărturisire; pe un atare reflectându-l fruntașil comunei cu întrebarea: „dusa-i birul popil?“ răspunde „eu nu plătesc bir . . . că nu mă spovedesce popa“ . . . atunci unul mai sfătos îl dă sfatul speculant: mēl prefă-te că ești morbos, și atunci va veni popa cu căruța, să ajungă mai îngrabă să te spovedescă. . . (!)* Progenies viperarum.

Și apoi din câte puncte de vedere ar fi de dorit să avem o fōie care să fie în poziție a susține o rubrică permanentă pentru discutarea și esplicarea afacerilor și întrebărilor de natură dubie?

Să ne hotărîm odată, că numai în favorul nostru e!

Sirius.

O VORBĂ SINCERĂ.

De la noi, Martie 1903.

Din multă întristare și din nēcazuil inimii mele Vē scriū, nu ca se vē întristați, ci ca să cunōșceți iubirea, carea o am din destul spre Voi — zic cu doctorul ginților. Sinteți pōte unicit ziaristil, cari la adresa clerului de jos scrieți cu negrélă și nu cu tină, pentru aceea cutez a-mi arėta și eu părerea mea modestă, referitoare la starea nedemnă de invidiat a clerului de jos gr. cat. român din provincia noastră mitropolitană.

Stăm rău. Causa acestei stări unil o află în constelațiunea politică, nouă destul de vitregă, alții în indiferentismul și nepăsarea clerului de jos de sōrtea de mîne a familiilor lor, alții în starea slabă materială, alții în îndrjjala credincioșilor, alții mai îndrășneți pōte chiar în neputința Veneratelor Ordinariate și a „Preoților mari“ de a ne ajuta, cari preoți mari, când cel micl se rōgă, s'ar mântui cu frasa: „fere possum sed juvare non,“ alții în cărți străine. Alții apoi vin cu fel și fel de păreri și propunerii, cari de cari mai iscusite, că ore cum ne-am putea scōte din nēcaz și cum ne-am putea ajuta: cari vedem, că tōte rămân litere mōrte.

Nici îmi întinde mîna să-mi crez teren nici am pretensiunea, cu atăta mai puțin calificația, de a combate pe cineva, trăescă fie care în credința sa!

Credința mea și părerea mea modestă personală, referitoare la cauza stării nōstre precare de astăzi este alta.

Ași putea aduce mai multe, dar ca să pot subministra și documente, când cineva ar cere, voi aminti numai un cas.

Ca prost muritoril, ce sînt, cunosc în vecinil un preot gr. cat. cu o familie de 6 membri, într'o parochie de 90 fumuri cu

venit de 100 fl. pe an. care, ca preot și tata și-a făcut datorința după recerșirea timpului și-a ținut școala și biserica în rând bun. A lucrat ca Apostolul cu mâinile sale și ofertul nimănui nu l'a primit pomână. A venit înse peste dînsul un proces de 4 ani. a venit foc și a ars și a ramas. ca Adam scos din raiu. — Causa nefericirii lui? El este un preot bun, milostiv și zelos... Causa nefericirii lui? O dragoste de preot din vecini, care cum, cum nu — unii zic că pe intențiuni, a ajuns la pungă mare și mari aspirațiuni. — ergo preotul zelos trebuie omorât... Și acest cas — durere — nu-l unic în părțile aceste. Față de atari preoți Ordinariatele și „preoții mari“ dină putință mereu și-au împlinit datorința. El sărăcia a bătu'to cu lucrul brațelor lor, iar cărțile străine atîta le-au stricat sufletul, cât și lui George Barițiu, care numai în școle ungurești a studiat.

Cine-l de vină dar, că sîntem căduți? Doctorul gîntilor zice, că: știința, milostivirea, credința și speranța nu plătesc o zală, dacă lipsesc iubirea. Iubirea nu pis-muesce, nu se înalță, nu se trufesc nu defaimă... toate le suferă și rabdă și ea nu cade nici odinioară. — Să căutăm iubirea și toate cauzele nefericirii noastre vor dispărea, că ea este Dumnezeu și unde-i Dumnezeu toate-s bune, nu rele ca la noi. — *Pisma-i vițiiul, ce ne mîncă fericirea, ca șerpele nemurirea lui Adam.*

Veritas.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. În favorul bisericii vechi din Ciud, cu ocaziunea renovării aș dăruit: Dănilă Mărginean, un policandru și o cruce în preț de 134 cor. Frații Ilie și Nechita Călugăr, un felon, stichariu, patrafir cu toate apartinențele în sumă de 100 cor. Iosif Călugăr, un felon, patrafir și aere cu 80 cor. Chirilă Călugăr o cruce la turn cu 16 cor. Ilie Pădurean, o evanghelie ediția nouă 24 cor. Anica Cocora, un Euchologiū ediția cea mai nouă cu 8 cor. Alesandru Mărginean, un rînd de vesminte de lector 40 cor. Paraschiva Moldovan o cădelniță cu 24 cor. și Samuil Trifan, o cruce în 10 cor. Tuturor acestor creștini binefăcători li-se aduce mulțumită pe această cale din partea subscrișului. Ciud, 12/1 1903. I Bosdoc, preot gr.-cat.

Înbilet. Szász Iozsef, Vicecomitele com. Alba-inf. își va serba la 30 crt. Înbiletul de 25 ani a activității pe cariera administrativă. S'a constituit la Aiud și un comitet care să aranjeze această serbare.

„Revașul.“ Toate foile noastre aș publicat ca svon, că la Cluș va apăre o foie românească. Avem informații pozitive că svonul plăcut se va realiza. Deja în septemăna viitoare va apăre „Revașul“, foie populară, în spirit creștinesc, cum e și sufletul poporului nostru; și va apăre în fie care săptămână odată; une ori, cel puțin în fie care lună odată, va da și ilustrațiuni. Prețul de abonament va fi cel mai ieftin: 3 cor. 20 fil. pe an; 1 cor. 60 fil. pe 1/2 an. Numeri Singuratici se vor vinde în multe locuri, și în Blaș, cu câte 5 fil. Recomandăm călduros preoțimeii să lătescă foia această. Adresa „Revașului“ e: Kolozsvár, Jokai u. 6. — Îi urăm mult succes!

Carte bună. În editura tipografiei Zeidner din Brașov a aparut un mic dicționar portativ germân, magiar-român, ed. II, pag. 100 prețul 60 bani. Cărticica această proprie e o colecție de cuvintele cele mai

usitate în aceste trei limbi, aranjate în mod alfabetic și cu explicația în fie care limbă. Se vinde și fie care parte separat cu câte 20 bani.

Congregația comitatului nostru e convocată în adunare de primăvară pe 30 crt.

Directorul gimnasiului de la Năsăud. În adunarea generală a fondurilor grăntăreșei de la Năsăud ținută zilele trecute, dl advoc. Dr. Victor Onișor, a făcut o propunere, menită să pună capet situații, create prin neîntărirea alegerii directorului la gimnasiul din Năsăud. Dsa propune să se esmită o comisie de 24 membri, care sub eventuala conducere a dlui deputat dietal Ioan Ciocan, să se presinte la dl Ministrul de culte și la dl ministrul president și să arete nemulțămirea populațiunii cauzată prin repetita denegare a întării directorului ales de reprezentanță. Vom vedea ce rezultat va ave și deputația această și întru cât va fi mulțumitor dl Ciocan, că grănteril l'aș ales iar de deputat.

Pentru românii din Pittsburg On. Cornel Lengyel de Bagota, preot în Ghelar, diec. Lugoșului a respuns la apelul fraților din America, trimițînd: Buna chivernisală de T. V. Păcățian și Werther de Goethe. — Cel mulți în urmă!

Masa studenților. Aș intrat următoarele colecte: *Petru Langa*, Șercaia, 6 cor. *Emil Marcu*, Silvașul-mag. 250 Nic. *Togan*, Sibiu, 62 cor. *Avram Stoian*, Orda, 890 *Iuliu Rafiu*, Orăștie, 4720 *Bas. Călugăr*, Crăciunelul-sup. 3 cor. *Aug. Mera*, Mineș, 810 *Aron Gerasim*, Petrilaca, 11 cor. *Dr. Aug. Chețian*, Reghin, 69 cor. *Ofic. paroch. Ascileu*, 840 *Ioan Bozac*, Sâmbotelec, 7 cor. *Dem. Aron*, Cichindeal, 6 cor. *Bas. Folea*, Giuluș, 3 cor. *Ofic. paroch. Făget*, 2440 *Greg. Nistor*, Soloveștru 4 cor. *Ofic. paroch. Certege*, 1240 *Ofic. paroch. Jitveiu*, 810 *Dum. Boar*, Bobohalma, 120 *Mih. Moldovan*, Teaca, 348 *Ioan Teslovan*, Bilbor, 2 cor. *Iosif Pop*, Pesta, 90 cor. *Teof. Gerasim*, Deag, 3 cor. *Alimpiu Costea*, Spini, 350 *Gavr. German*, Filea, 2 cor. *Petru Nirăștean*, Ernot, 4 cor. banca „Zarandeană“ din Băița, 20 cor. „*Iulia*“ din Alba-Iulia 150 cor. și „*Auraria*“ din Abrud 100 cor.

Fondul subsidiar. *Elie Câmpean*, G. St. Miklos și *Ales. Donescu*, Vasláb, distr. Giurgeu, aș trimis câte 1 cor. *Macaveiu Groze*, Cooc, 15 cor. și *Ales. Precup*, Șeusa 10 cor. amîndoi din distr. Ludoș. Preoțimea din acest district dă dovadă că să seie și însufleți și scie apol și jertfi pentru idealele sale, executînd și în faptă decisiunile sinodelor protopopesei. Onore lor!

Director—comptabil. La postul de director—comptabil pentru însoțirea din Bicaz, se escrie concurs pe timp de 30 zile. Salar 1400 corone. Informațiuni mai detaiate dă Dl Augustin Rîșniță învățător în Gyó-Békás, comitatul Csik.

Emigrări. După datele biroului statistic, în luna Ianuar. s'aș eliberat 8276 pașaporte de călătorie. Din acestea pentru America 4057 iar pentru România 2613.

Apel. Este cunoscută puterea, ce o are cetirea de cărți bune pentru trezirea unui popor din letargie și luarea unui avînt spre progres în cultur. Cetirea unei cărți bune, pe cel bun îl face mai bun, pe cel șovăitor între bine și rău, îl îndrumă pe calea cea bună, celui cuprins de vițuri, îl inspiră cugete mai bune și nobilităndu-i simțimintele, îl îndreptă pe calea virtuții. Bibliotecile populare sînt prin urmare o mare binefacere pentru popor, și dacă nu voim, ca poporul nostru să remănă tot în întunec, să-l aprindem făclia! Alte popore mai de timpuriu și-aș înființat bibliotecii și prin această aș ajuns la un mai mare grad de cultură. Să dăm și noi cărți de cetire poporului nostru! În timpul mai recent s'aș înființat, ce e drept, și la noi în mai multe comunități atari bibliotecii: Multe înse așteptă încă după spiritul organizator.

Reteagul, un centru cu 2122 suflete, dintre cari majoritatea sînt Români gr. cat. sînt 50.50% față cu 6.90% Romano-catolici, 22.40% Helvecii și augustani și 20.10% Mosaii, nu a avut parte, încă pentru noi Români, de această binefăcătoare înștiințare. Subscrișul, ca preot nou venit, în această parohie, am creșut, că voi începe cu unul din cele mai potrivite mijloce la regenerarea acestui popor și la conducerea lui pe calea progresului, înființînd o bibliotecă parohială-poporală. Numai din puterile noastre înse, vom ajunge cam tîrziu la realizarea scopului! Apelez deci cu încredere la sprijinul pretios al p. stim. public cetitor, și în special sînt rugați domnii auctori, editori și librari și alți binevoitori, cari sciu apreția scopul mareț, să binevoiescă a ne dona câte un esemplar din opurile lor acomodate pentru popor, spre a ne putea aduna o bibliotecă cu o oră mai curînd. Eventualele dăruiri le voi primi cu mulțumită și le voi cuita pe cale ziaristică. Cele alalte prea stimulate Redacțiunii ale ziarelor noastre sînt rugate cu totă stima, să binevoiescă a reproduce în colónele ziarelor sale acest apel. Cu această ocaziune esprim mulțumită publică prea stimatului domn Ioan Pop Reteagul, învățător pensionat din loc și cunoscutului nostru folklorist, care cu inaugurare a bibliotecii noastre, primul a donat: 5 esemplare din scrierea sa: „*Novele și Schițe*“ vol. I. broșura I. și a II-a și 2 esemplare din scrierea: „*Legiuirea țării noastre*“ de Dr. Victor Onișor. Vivant sequentes! Reteag la 24 Martie 1903. I. a n Sonea, preot gr. cat. p. u. Reteag Szolnok-Doboka.

Învitare la abonament. Peste câteva zile ies de sub tipar 7 capitole retipărite din foia „*Controla*“ din Timișoara sub titlul „*La unirea bisericii românești*“, ca partea I. a reflecșiunilor, asupra opului „*Uniunea*“ a domnului Popoviciu protobresbiter gr. or. la Lugoș. Elucubrațiunea din vorbă se estinde pe 19 côle tipar des și în duple colóne, 80 pagini în format quart mare, așa în cât și numai partea primă e mai vastă ca întreg opul cu care se ocupă. Comandele mă rog să se facă prin asemnare postală la *Ștefan Pop* în *Jezvin* lângă Timișoara. Computăndu-se numai chiar speșele efective, prețul broșurei s'a fixat cu bagatelul de 1 cor. plus 10 fil. porto postal. Ne mai pomenit la noi românii, ca 19 côle să se prețnescă așa de ieftin! După primirea banilor cu reintorțirea postei opul se espedeza sub înveliș cruciș. Dacă cărturaril român vor binevoi a cumpăra atâtea exemplare, ca din acel venit să se pōtă acoperi speșele retipării părții a doua, nu vom întarzia cu publicarea în „*Controla*“ și respective cu tragerea în broșură și a părții a II-a carea zace deja gata din tōmna 1902 și e tot atāt de voluminosă ca partea I. cuprinđînd 8 capitole. Pentru cazul, că speșele efective a primei părți se nu încurgă, partea secundă se va publica numai în „*Controla*“. Relevez faptul, că textul din broșură icl côle nu e identic cu cel din foie. Sînt adausuri omiteri și îndreptări în broșură. În foie eș însumi am dat de unele erori, a fost înae prea tîrziu de a le mai putea îndrepta. Mă rog de abonamente și să fiu criticat de cât se pōte mai mulți și mai aspru. Acuma pe un timp, până voi vedea cum staș cu abonamentele sistez în „*Controla*“ continuarea cu partea a II-a. Cele alalte foi române sînt respectuos rugate a publica și ele la rîndul lor această învitate, iar broșura, cu care în scurt timp le voi onora, să binevoiescă a o recomanda cu totă căldura. Această învitate servesce și ca prevorbire la broșura-mi. *Jezvin* la 12 Martie 1903. *Dr. Ștefan Pop*, presbiter în diecesa Lugoșului.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

EMINESCU și COȘBUC.

— Note comparative. —

(Continuare.)

Natura.

Iubirea și admirarea naturii este punctul de apropiere al acestor doi poeți, atât de îndepărtați în concepția lor asupra vieții și a iubirii.

Eminescu, poetul de oraș mare, are o adevărată dragoste pentru natură. Ce e natura pentru un biet oșadit de a trăi la oraș? Un petic de cer, zărit abia de la geam, puțină verdetă din srimta-i grădină, și — odată la săptămână — o mică excursie, în liber.

Ce strîmt e orisonul unui poet în lumea orașănescă! La tot pașul se isbesce de ziduri — eternele ziduri — sgîmotul și învîlmășela trecătorilor grăbiți după afaceri, mutrele reci și indiferente, nesfîrșita serie a micilor miserii convenționale; viața de la țară însă apare tuturora ca un pămînt al fîgăduinții, de unde sgîmotul mulțimei lihnite și al tramvayelor nu a alungat încă dulcele ciripit al paserilor, nici freametul pădurii sau murmurul de isvîre, și poți să te pierzi în nesfîrșita zare, ne mai săturându-te de a o privi, de a o visa cu ochii deschiși!

La oraș dacă poetul vrea să viseze, trebuie să-și închidă ochii, să nu vadă și să nu audă nimic din gîna nebună după pâine, ce se desfășură în juru-i cu atîta furie — să-și închidă ochii, tăind ast fel drumul, firul impresiilor exterioare, ca să evöce din adîncul liniștit al sufletului său icöne luminöse din sinul naturii, unde »totu-i vis și armonie». . . . Iar la sate, poetul n'are de cât să-și deschidă bine ochii și urechile, și după ce s'a îmbetat de armonia ce-l impresöră, să lase natura însași să vorbească — el însuși n'are de cât să scrie dictando — și cordele lirei vor suna, atinse ca de nevedute mâni, asemenea harfei lui Eol.

Iată pentru ce Eminescu rămîne subiectiv și în descrierea naturii, în vreme ce Coșbuc în acest punct este cel mai clasic exemplu de obiectivism,

Îi vedem alături: unul palid și îndurerat, preamărind în sunete de harfă neperitöarele frumuseți ale naturii, ochii lui se aprind ca de o apoteoză, de odată un zimbet amar îi flutură pe buze: în fața vieții ce pulzază cu atîta putere își aduce aminte abătut, că

Numa omu-i schimbător
Pe pămînt rătăcitor.

Iar cel alalt, își uită cu totul de sine, ridicînduse la cel mai înalt deliciu pămîntesc, ce numai arta ni-l pöte da, la impersonalitate.

»Ca să înțelegem limbajul naturii — scrie Taine¹⁾ — este de ajuns să ieșim puțin din cultura bine-cumpenită a orașelor noastre artificiale. Acel ce rătăcesce singur prin munți și pe țărîmul mării, adîncit în privescările naturii virgine, în curînd îi înțeleg graiul. O vede însuflețindu-se, ca o

față omenescă. Munții cei neclintiți și amenințatori devin uriași pleșuvi sau monstri zguliți; apele strălucitoare și ondulătoare, devin ființe sglobii și ridicătoare; brații cei mari și tăcuți se asemănă vergurelor severe. . . .

Și când privesce în spre marea suridătoare, și o vede într-o atitudine de sərbătore cu zimbetul ei, care îmbrășosază întinderile zării, e pătruns de dorul, ca să dea expresie acestei frumuseți fără păreche, a cărei nemărginire îl înconșöră, să cheme pe nume dulcea zeiță, născută din spumă, carea ridicându-se din valuri, vine să vrăjescă inima zărilor și a ömenilor.»

Iată pentru ce poeții — conscient, inconscient — au tot de una imnuri de mărire pe sama naturii, iată pentru ce poetul roman Varro înainte cu atîtea veacuri a spus un etern adevăr în cuvintele: »natura e de la Dumnezeu, orașele sînt de la ömeni.»

Chiar Zola, după ce a conglomerat în romanul său »La terre» töte atrocitățile, de care cel mai posomorît naturalism este capabil, încheie: . . . »Și numai pămîntul rămîne mama bună, de la care ne născem cu toții, la care o să ne întörnem iarăși. Pămîntul, pe care îl iubim atât de mult, care isvöresce nouă și nouă vieți spre o țintă necunoscută încă.» . . .

Eminescu iubesc natura.

Îi place luna, cu lumina ei dulce-măngăitoare, care stăpănesc de-o potrivă pe toți ömenii.

Lună tu, stăpăna mării, pe a lumii boltă
luneai

Și gîndirilor dând vietă, suferințele întuneci.

Peste câte mi de valuri stăpănirea ta străbate
Când plutesci pe mișcătörea mărilor singu-
rătate.

Și pe toți, ce'n asta lume sînt supuși puterii
sortii

De-o potrivă-i stăpănesc raza ta și geniul
morții.

Luna lui Eminescu e blîndă, melancolică, ca poetul însuși, și acesta a climatizare merge așa de departe, în cât în »Melancolie,» unde poetului i-se pare, că a murit de mult, și luna pare mortă.

O dormi, o dormi în pace printre faciile o
miile

Și în mormănt albastru și în pânză argintie
În mausoleu-ți mändru, al cerurilor arc.
Tu adorat și dulce al nopților monarc.

Eminescu iubesc codrul, care de asemenea e blînd și visător ca poetul însuși, fără a se ridica vre-odată la puterea uriașă și grozavă din versurile lui Coșbuc: »Somnul codrilor» și »Regina ostrogoților.»

Codrul lui Eminescu — întocmai ca poetul însuși — e trist și abătut (»Ce te legeni codrule») când frunza i-se răresce, cîntăreții i-l părăsesc; lăsîndul vestejit și pustiit; codrul lui Coșbuc (tocmai fiind că poetul lui nu e subiectiv) se împotrivesce »Tömnă tirziu») se luptă cu vîntul, care îi smulge frunzele și i-le aruncă în văi, paserile alergă speriate, și totuși nu möre de cât după ce a luptat bărbătesce pîna la cea din urmă sfortare.

Și regele Codru
Din ultima vietă,
Suspina vöfindu-și
Pustiul și geme

Și cade pe spate,
Și möre cu fruntea
Pe pieptul naturii
Și möre natura
De jalea pădurii
În tömnă tärziu!

»Revedere,» »Frémăt de codru,» Crăieșa din povești,» »La mijloc de codru des,» »Sara pe deal,» sînt tot atîtea perle de dragoste pentru natură.

Acastă iubire de natură își ajunge apogeul în »Călin,» unde Eminescu zugrăvesce atât de măestru alături de nunta lui Călin și nunta unui flutur cu o viorică.

O cojiță de alună trag locuste, podu-l scutur
Cu musteța rösucită șede'n ea un mire flutur.
Fluturi mulți de multe neamuri vin în urma
lor un lanț

Toți cu inime ușöre, toți șagalnici și berbanți;
Vin țintarii lăutarii, gändăceii, cărăbușii
Iar mirösa viorica-i așteptă'n dărătul ușii
Și pe masa împărătescă sare-un greer, crainic
sprinten

Ridicat în döue labe sa'nchinat, bätënd din
pinten

El tușesce, își încheie haina plină de șireturii:
»Să iertați boierii ca nunta s'o pornim și
noi alături.»

Iubirea de natură e așa mare la Eminescu, în cât chiar și după mörte visază, să asculte încă eterna ei simfonie.

Mai am un singur dor
În liniștea sării
Să mă lăsați să mor
La marginea mării

Poetul își doresce mai departe, codrul în apropiere, să-i asculte freamătul, vîntul să-i murmure de-asupra valurilor, șopot de isvöre, lumină de lună și flori de tei.

Și cum va înceta
Al inimei sbucium
Ce dulce-mi va suna
Cântarea de bucium

Acolo — numai acolo va fi el cu adevărat fericit!

Dorința acesta în scrisörea lu Euthanasius din »Cezara» ia proporții cu adevărat pantheiste¹⁾: Simt că mëduva mea devine pămînt, că singele meu e înghețat și fără cuprins ca apa, că ochii mei abia mai reflectază lumea, în care trăiesc. Mă sting. Și nu rămîne de cât urciöru de lut, în care a ars lumina unei vieți bogate. Mă voiü așöda sub cascada unui părău; liane și flori de apă să încunjure cu vegetația lor corpul meu, și să-mi strășese pöru și barba cu firele lor . . . și'n palmele-mi întörse spre isvorul etern al vieții, »Sörele,» viespii să-și zidöscă fagurii, cetatea lor de ciară. Riul curgënd în veci prospet să mă disolve și să mă uniască cu întregul naturii.» . . .

Öri-căt de mare ar fi însă dragöstea lui Eminescu pentru natură, el nu o pöte cunosce, de cât cu ochii de orașan.

În creațiile lui Coșbuc nu vom avö farmecul, ce Eminescu îl atribue naturii, după chipul și asemănarea firei lui blönde și visătöre, nu vom avö natura de pe culisele treatrelor, ci natura însași, în töte nuanțele ei, drăgălașă, sublimă, puternică, înfiorătöre chiar.

¹⁾ Cf. Michail Eminescu: Nuvele İași, pag. 127.

¹⁾ Taine: Filosofia artei eline. Cf. A görög müvészeti bölcselete, Budapest, 1888 pag. 130.

La Eminscu auzim pe poet; la Coșbuc — natura.

Pentru Coșbuc, care și-a apropiat atât de mult filosofia țărânului, natura nu este numai un cadru frumos, ci este însăși fantăna și izvorul vieții.

Acastă putere, care se manifestă în viața de toate zilele a țărânului, lea formă omenescă — care diferă după natura manifestării — și trăește în această formă cu un nimb de zeitătate mitologică.

Iată pentru ce anthropomorfismele sînt atât de dese la Coșbuc.

(Va urma.)

Al. Ciura.

Liturgia în s. Păresimi.

(Continuare.)

Canónele acestea hotărăesc deci preste tot, ca în toate zilele de ajun ale s. Păresimi să nu se celebreze nici o altă liturgie, fără singur numai liturgia Înaintesfîntitelor. Excepțiile le-am amintit deja: în serbătorea Bunei Vestiri se face liturgia s. Ioan, în sfînta și marea Joi liturgia s. Vasiliu, în sfînta și marea Vineri nu se face nici o liturgie.

Hotărîrea aceea canonică, după carea în zilele de ajun nu are să se facă liturgia s. Ioan ori a s. Vasiliu, ci cea a Înaintesfîntitelor, stă în legătură cu însăși legea ajunului din s. Păresimi. În privința aceasta cele două canóne citate de Leo Allatius le întregesc can. 51. al sinodului din Laodicea, carele statorcesc: „Că nu are în Păresimi să se celebreze nascerea” pentru împărăția cerescă, adecă mórtea „Măririlor, ci se cuvîne, ca sfînta lor amintire să se facă în zilele de Sâmbătă și de Duminecă.” Tot asemenea și can. 52.: „Că în Păresimi nu au să se celebreze ospete și zile de nascere.”¹⁾ Comentatorii grecesci de mai apoi al canónelor acestora toți esplică opreliștile acestea așa, că prin serbări, fie acelea bisericesci, fie profane, s'ar frînge ajunul. Așa Alexiu Aristen: „Canonul acesta nici de cum nu s'a trecut cu vederea, ci se păzește: că în Păresimi, afară de Sâmbăta și Duminecă și de sfînta zi a Bunei Vestiri nu se aduce jertfă, ci se fac Înaintesfîntitele. Eră că în serbătorea Bunei Vestiri nu se face liturgia Înaintesfîntitelor, ci se aduce pâne, statorcesc can. 52. al sinodului Trulan pentru aceea, că cele alalte zile ale Păresimilor sînt timp de umilire, și că fiesc cine are, să-și cunoscă greșelele, eră nu neavînd grijea lor să se abată la serbători, și să se intristeze pentru acelea, eră nu să se umple de bucurie afară de timpul potrivit.” Mateiu Vlastare: „Așa dară în ce chip ostașii deprindîndu-se totă ziua, și abia cătră sară osebirdu-se de vrășmași, când își aduc aminte de mîncare, își gătesc masă aprópe numai din mîncările de ieri, ca nu cum va să-și părăsescă puterile cu deseavîrsire, fiind că în ceea zi au toți împreună să dea din nou față cu varvarii; căci cei ce se cuprînd cu răsboiul, nu au puțința de a junghia jertfe, ori de a jertfi boi, ceea ce fac aceia, cari sevăr-

șesc zile de serbătore în chip solemn; așa și noi jertfînd jertfa noastră cea nouă Sâmbăta ori Duminecă, când mai slăbim asprimea cea peste mîsură a deprinderii, mîncăm din pîrticelele acelea înaintejertfite și înainteșfîntite în chipul celor ce sînt intristați și se ostesc, ca așa să ne sustinem viața până de sară; ba împărtaşindu-ne din carnea aceea sfîntă ne întărim, ca așa să putem da din nou vitejesce pept cu vrășmașii. Căci ostașului spiritual îl este întărire mîncarea spirituală. De aceea în ore care sens mai tainic ni-se poruncește, să sevărșim jertfa Înaintesfîntitelor cătră sară.” Ioan Zozara: „Zilele de ajun sînt menite mai virtos pe sama mîhnirii și sînt statorite spre pocăința pentru curățirea fiescă cărnii de greșele. Eră a aduce lui Dumnezeu jertfe însamnă a face serbătore. Eră a face serbătore însamnă bucurie. Dară cum s'ar pute, ca ore cine să se intristeze și să se veseliscă de o dată?” De aceea în zilele cele alalte ale Păresimilor se face liturgia Înaintesfîntitelor, și nu se face jertfa cea necrutată, ci se aduce din nou cea deja adusă și sevărșită. Eră în Sâmbete și în Dumineci, fiind că într'însele se oprește a ajuna, se permite a aduce și jertfa și a face liturgie deseavîrsită. Tot asemenea și în ziua Bunei Vestiri; căci o onorăm ca începutul și izvorul mîntuirii noastre, și facem sebătore într'însa. Pentru aceea nu ni-se permite a face amintirea sfîntilor în zilele ajunului, fără numai Sâmbăta și Dumineca, după cum hotărăesc can. 51. al sinodului din Laodicea; căci amintirile sfîntilor sînt de bucurie, eră în zilele ajunului avem, să ne mîhnim, eră nu să ne veselim.” Mateiu Vlastare: „Can. 52. al aceluiași sinod al VI-lea rînduesc sevărșirea liturgiei Înaintesfîntitelor în zilele cele alalte ale sfîntelor Păresimi, în cari se poruncește, să ne curățim de relele, cari le-am făcut în viață. Eră în Sâmbetele și Duminecele lor și în sfînta zi a Bunei Vestiri, pentru că nu e pe lege a ajuna într'însele, se rînduesc, să se aducă jertfă și să se facă liturgie deseavîrsită. Că onorăm ziua Bunei Vestiri serbând într'însa începutul și izvorul mîntuirii noastre. Se vede deci, că ajunul Păresimilor este unul; că de s'ar mai afla altele în canóne, s'ar porunci și în acelea, să nu se facă liturgia deseavîrsită, ci a Înaintesfîntitelor.” Michail Patriarbul Constantinopolei: „Lucrarea acesta de taină trebuie deci că s'a început de o dată cu predicarea și s'a nascut de o dată cu instituirea ajunului celui de patru zeci de zile. Dacă ore cine ar cerca causele, pentru cari s'a oprit a se aduce jertfă în sfîntele Păresimi, să scie, că acesta s'a oprit, pentru că ne îndrumăm și ni-se pune înaintea ochilor, ca în zilele de ajun numai, să ne deplîngem sufletele noastre cele omorite prin păcate, și să grăim și să sevărșim numai lucruri de acelea, cari sînt mai potrivite spre a trezi mîhnirea, ca să ne intristăm în chip mai potrivit și mai călduros. Căci alergarea cea de patru zeci de zile e vremea, în carea să dăm răsboi și să ne luptăm împotriva oștilor întunerecului, povățuindu-ne Christos, și învățându-ne la răsboi, pentru ca să ne facem împreună altuiul prin asemănarea morții și învierii lui. Că ostașii fiind în primejdie de mórte se gîndesc singur numai la aceea, cum ar pute, să nu se omóre prin

năvălirea și selbătécia vrășmașilor, și nici de cum nu se oprește la solemnități și serbători, și nu au nici o grije de cei ce au căzut, ca să-și învrednicescă de vre o înmormîntare serbătorească. Jertfa Mîntuitorului și Dumnezeuului nostru, carea a mîntuit totă lumea prin semnul de învingere al crucii, și prin învingerea cea asupra morții și a iadului, și prin delăturarea stricăciunii, ni-s'a rînduit nouă, ca solitóre de bucurie. Eră a se veseli și a se mîhni de o dată este ore ce nepotrivit și contrar minții. Că ceea ce deplînge ale sale, nu ajunge, să se bucurie, și să deplîngă nefericirea altora. Pentru aceea nici nu sevărșim în vremea ajunului țaira cea dată nouă a jertfei Mîntuitorului și Dumnezeuului nostru celei făcătore de viață, carea ne veselesc și ne-a răscompărat din totă rîntatea; nici nu învrednicim de amintire pe vre unul din cei răposăți, pentru că din acesta ne-ar veni intristare pentru necasurile altora, eră nu pentru ale noastre. Așa dară dacă din cauza acesta în zilele ajunului nu se aduce jertfa acesta, eră dacă de altă parte noi creștinii am primit legile de mîntuire deja dintru început de la binevestitorii celor sfînte, atunci ar fi lucru fără de minte, dacă ore cine ar socoti, că asemenea căi de ale mîntuirii noastre să nu ni-se fie întemeiat din partea dumnezeescilor binevestitorii în dată atuncia, când am primit de la ei poruncile despre ajunul cel de Dumnezeu învățat și mîntuitoriu. El adecă fiind însuflă și învățat de Dumnezeu și avînd învățătoriu pe Mîngăitorul, scia preabine, că darul ajunului și timpul mîhnirii cel dintr'însul s'a aflat și ni-s'a dat spre îndreptarea greșelelor sufletesci celor viitoare.” Simeon din Tessalonica: „Pentru ce nu se fac Înaintesfîntitele în ajunurile cele alalte? Nu se fac Înaintesfîntitele în ajunurile cele alalte, pentru că între cele alalte acesta este ajunul cel dîntăit, cel mai de frunte și al Domnului, și numai întru acesta s'a așădat, să se facă acestea în cele cinci zile ale săptămânii spre mai marea noastră nevoință. Că de ore ce jertfa acesta înfricoșată și sfîntă și mîntuitoare a totă lumea este mai pe sus de toate forțe de lipsă, nu s'a aflat, că ar fi cu cale, ca ea să înceteze de tot nici chiar în înseși Păresimele, cari se zic mari. De aceea au statorit Părinții, ca Sâmbăta și Dumineca să sevărșim sfînta jertfă plinind porunca Domnului, celui ce a zis: Acesta să o faceți întru amintirea mea! adecă în totă vremea. Au hotărît, deci, ca în cinci zile să facem Înaintesfîntitele. — Așa dară Înaintesfîntitele nu au, să se desprețescă din cauza, că ele nu se fac în ajunurile cele alalte, ci au dimpotrivă să se păzescă; de ore ce și în ajunul cel mare Sâmbăta și Dumineca facem liturgia deseavîrsită, și în ajunurile cele alalte, cari este păcat a le vătéma, pe cum sînt, ajunul Născerii lui Christos, al Botezului, și în Joia cea mare încă facem așa, și totuși nu frîngem într'însele ajunul prin aceea, că facem liturgie deseavîrsită.” Teodor Balsamon: „Eră să se însemne din canonul acesta” 52. Trul., „că în sens strîns este unul ajunul cel de patru zeci de zile; că de ar mai fi și altul, s'ar fi hotărît, ca nici în acela să nu se facă sfînta liturgie prin jertfa deseavîrsită, ci prin Înaintesfîntite, în ce chip s'a hotărît, să se facă acesta și în Păresi-

¹⁾ V. Pitra, Iuris eccl. Graecor. historia et monumenta, Romae 1864. T. I. p. 502.

mele marilor Pască. Teodor nu negă adevărat, că în biserica grecească se mai păzesc încă și alte ajunuri, ci zice, că acestea asemănându-se cu al Păresimelor ar avea să nu se zică ajunuri.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Biblioteca teatrală Nr. 10 Alex. Tintariu: **Esecutorul** comedie într'un act. traducere după A. C. Editura librăriei Ciureu Brașov. pag. 44 prețul 40 bani.

Silv. Danilescu: **Frății Brădescu**, povestire, localizată după Chr. Schmid. Editura librăriei Ciureu, Brașov. pag. 64 prețul 30 bani.

Dr. Sterie Stinghe: **Documente private la trecutul Românilor din Schei**. Vol. III. Brașov 1903. pag. 360 Cuprinde documente din anii 1812—1845 va se zică, de pe timpul Episcopului neunit Vas. Moga, primul Episcop după unirea noastră cu Roma.

„Convorbiri Literare“ Nr. 3 cu următorul sumar: Tit Maiorescu. Oratori, retori și limbuți (sfârșit). D. Onciul, Titlul lui Mircea cel Bătrîn și Poesiile lui. — E. H. M. Poesii: În restriște; Isolare. — A. Lordul cel mititel; roman de E. H. Burnett (traducere din englezește) — E. A. Pangrați, Noua îndrumare a învățămîntului nostru superior. — Bibliografie.

„Sămănătorul“, sub direcția unui comitet. Anul II. Nr. 10. cu următorul sumar: M. Eminescu, Repliei — Blonda (poezie)

— Z. Birsan, Florica (schită) — St. O. Iosif Spre primăvară (poezie) — Ion Scurtu Din copilăria lui Eminescu — D. Anghel. Cîntecele semînelor. — Verlaine. În codru Nu este așa? .. Natalia Negru. Ce dor mai am acum (poezie) — Red. Informații literare și artistice Răspunsuri. Numărul 20 bani. Abonamentul 10 lei pe an.

Biblioteca „Unirei“: Nume de familie la românii din Ungaria, de Alesiu Viciu, prof. Blaș 1902. pag. 29. prețul 12 fil. Studiul acesta interesant s'a reprodus din colonele foilor noastre, unde a fost publicat mai întâiu. În el se face o clasificare a numelor românești de familie, căutându-se originea lor. Se vinde în favorul fondului pentru „Masa studenților“.

Posta „Unirii“.

M. S. Primit cu mulțumită. Urmază scrisoarea. Complimente respectuoase.

I. P. în T. Cred, că ați primit numărul din revistă, de aici ne dăm totă silința, ca lucrurile să meargă în ordine.

P. S. Sosit cu bine, vor urma pe rând.

I. P. Aveți dreptate, întrebarea fiind cam naivă, am și lăsat-o afară. În cazul present numirea e greșită, usul luse a adoptat-o, în realitate faptul nu corespunde numirii.

I. B. Respingem învinuirea ce ne-o faceți și dacă n'am publicat răspunsul, e pentru că doriam să nu-ți facem și noi supărare. „Mulțumita“ a fi trecut și ea din greșală, în coră. Ast fel de lucruri e de dorit să se scrie pe altă hârtie, ca să nu se trecă cu vederea.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

(54) 12—20

Numai 2.75 fl.

Să trimită cu rambursă ori anticipându-se prețul.

Un escelent ceas de busunar Remontoir, de nichel sistem „Patent Roskopf.“ Se vinde cu garanță de 3 ani. — Se dă gratis și o frumoasă catenă aurită și alte articole de reclam.

Celor ce nu le convine li se retrimite banii.

E. HOLZER

mare deposit de ceasuri și juvaere

Krakovia Stradom 18.

Liferantul oficialilor de stat.

Prețcuranturi se trimit la cerere gratis și franco.

Se caută agenți.

Recomandată de cel mai bun medic

Cea mai bună apă minerală

Aduc la cunoștința onorabilului public că singur eu pot servi cu apa de:

R É P Á T I

cea mai escelentă și sănătoasă apă minerală.

Blaș,

Salamon Sinberger.

(28) 2—3

Cea mai minunată și senetose apă minerală.

Recomandată de cel mai bun medic

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune, edificiul de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără oerocetare medioală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială, cu finea anului 1900: **1,303.572 cor. 15 bani.**

Valori asigurate contra incendiului: **72,420.299 corone.** Capitale asigurate asupra vieții: **9,248.543 corone.**

Pentru despăgubiri de incendii 3,003 550 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 c.

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

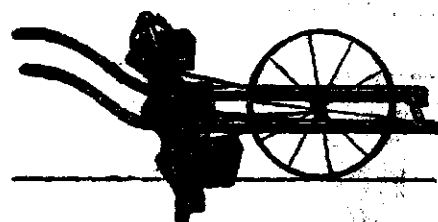
în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Seghedin, Șopron, Szabadka și Timișoara.

(5) 8—52

Atelierul de mașini și de
pluguri al lui

EUGEN NICOLA

din Blaj

Se recomandă pentru pregătirea, a ori ce fel de lucru, ce cade în acest fach și anume: *mașini și instrumente economice, pluguri schimbătoare, mașini de frecat cucuruzul, mașini de îmblățit.*

Face tot felul de

REPARATURI

la mașini cu vapor și alte soluri de mașini.

(11) 9-10

Intreprindere de transportarea și înmagazinarea mobilelor.

ZORN MÓR

BUDAPESTA,

VII. ker., Erzsébet-körút 21. szám.

Primirea transporturilor de mobile în cară de transport patent ces. reg. lucrate după model francez, parchetate complet și închise, pentru toate localitățile din țară și străinătate.

☎ TELEFON. ☎ Adresa telegrafică: ZORN MÓR, BUDAPEST. ☎ TELEFON. ☎

Transporturi de mobile pe tren și pe corăbii, fără întreruperi, cu cruțarea speselor de pachetat.

Inmagazinarea mobilelor

în magazine cu totul uscate și acomodate, pe lângă responsabilitate.

Representanți în toate orașele mai mari din țară și străinătate.

(9) 9-52

Timbalele mele au fost decorate la expoziția milenară.

Timbale de salon

cu pedal, castanii negre, cu rezonanță foarte tare și plăcută, de o construcție bună, cu garanță de trei ani. Prețul de prăvălie 150 floreni, ér la mine se pot căpăta cu 75 floreni. Dați instrucție deplină pentru 8 fl. la lună.

Prescurant trimis gratuit.

JEGESI GÉZA

măstru de timbale diplomat și inventatorul timbalei „Coróna de fier”.

BUDAPEST, VII., Nefelejts-utca 43. szám.

(10) 9-52

Bani mijlocesc mai ieftin, mai discret, și mai iute:

Ofițerilor, oficianților privați și de stat, industriașilor, negustorilor și persoanelor apte de credit.

==== Pe lângă replătire avantajoasă ====

Pe căsi, pământuri, realități, mijlocesc în locul prim al doilea și chiar și al treilea împrumuturi de amortisațiune cu 4 1/2 și 5 %.

Conversiunile cele mai complicate le mijlocesc iute, pe lângă remunerare ulterioară.

Câștig informațiuni industriale și comerciale de natura cea mai discretă din toate părțile terii, și în

cauzele de tranșare ale comercianților necapabili de a plăti le descurc cu pricepere și grijă.

==== Pentru răspuns e de a se aceluie marca. ====

SZENES A.

Cancelarie de informații și tranșării comerciale.

(7) 9-52

BCU Cluj / Central Un **BUDAPEST, VII. Erzsébet körút 22, 1/12.**

==== Numărul patentei 16.794. ====

(8) 9-52

Carol Beck

pregătitor de ventilatoare patentate pentru ferestri.

BUDAPEST, VIII, József-utca 14.

În atenția directorilor de școală!

6000 de bucăți sunt deja în folosință.

Pentru luarea măsurii, mă rog să se adreseze mie.

Nu ști nime ce-î sănătatea!!

și care ne-o putem păstra numai pe lângă ventilație potrivită.

Ventilatorul aflat și patentat de către Carol Beck este fabricațiune magiara, care întreg toate ventilatoarele din străinătate, atât în ce privește scopul, cât și bunătatea. Din punct de vedere sanitar, curentul e deschis prin apertura de 45 %. Se pot aplica la toate ferestile. Am fost multe scrisori de recunoștință, care dovedesc, că publicul e deplin mulțumit.

Prețurile ventilatoarelor:

Cel mai mare și mai greu, cu decorațiune.	C. 25.—
Pentru ferestri comune, școli, institute și locuințe private	" 13.—
Pentru ferestri mai ușoare și mai simple	" 9.—
Ferestri de Closett	" 7-60

Preliminar de spese gratuit:

Ventilatoarele mele se folosesc în următoarele locuri mai renumite: Casa Națională magiara, Ministerul de comerț, Gimnaziul reformei, Ludoviceul, Școlile elementare de stat din Kistpest și în mai multe spitale și școli din capitală și provincie, dovedindu-se de foarte bune.

Comandele atât în loc, cât și în provincie se efectuează foarte prompt și foarte repede.